

Záznam z jednání komise EurEau pro pitnou vodu EU1 ve dnech v Den Haagu

Jednání komise EU1 pro pitnou vodu se uskutečnilo ve dnech 13.–14. 6. 2024 v Den Haagu (Nizozemí).

Jednání se zúčastnilo 38 zástupců vodárenských asociací členských států Evropské unie včetně dvou spolupředsedů EU1, koordinátoři komise EU1, zástupci sekretariátu EurEau a přizvaní prezentující hosté.

Na začátku jednání byli přivítáni 3 noví členové EU1 – po jednom z Irska, Islandu a Portugalska. Byl odsouhlasen zápis z minulého jednání.

Témata diskutovaná na jednání komise:

- Implementace DWD (směrnice pro pitnou vodu) v členských státech
- Problematika poly- a perfluorovaných látek PFAS (včetně možnosti analýzy PFAS Total a ne/zařazení TFA /trifluoroctové kyseliny/ mezi PFAS)
- Problematika relevantních a nerelevantních metabolitů pesticidních látek ve vodách
- Bisfenol A
- Nitrátová směrnice
- Vykazování ztrát vody
- Zákaz používání zubního amalgámu
- Analytická metoda pro mikroplasty
- Čistota chemikálií používaných při úpravě pitné vody a materiály v kontaktu s pitnou vodou
- Taxonomie a energetická účinnost při výrobě pitné vody
- Ochrana vodních zdrojů včetně nové Směrnice, která upravuje Normy environmentální kvality (NEK), rámcovou vodní směrnicí a směrnicí pro podzemní vodu.

Detailněji byla projednávána tato témata:

Implementace směrnice pro pitnou vodu (DWD)

Směrnice je již implementována ve většině členských států včetně Česka. Komise sleduje vývoj v jednotlivých členských státech.

Mikroplasty v pitné vodě

Bylo vydáno Rozhodnutí Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1441, které stanovuje metodiku pro měření mikroplastů ve vodě určené k lidské spotřebě. Metodika není pro členské státy závazná, nicméně dává jasný postup pro analýzu mikroplastů. Ke stažení [zde](#).

Zubní amalgám

Byl schválen zákaz používání zubního amalgámu k 1. 1. 2025, resp. jeho výroby k 1. 7. 2025. Zástupci Česka, Slovinska a Bulharska vyjednali kvůli hrozbě prodražení zubařské péče dvouletý odklad. Shodli se na tom zástupci Evropského parlamentu (EP), Rady EU a Evropské

komise. Od roku 2027 bude moci zubní lékař v České republice použít amalgám, pokud to bude považovat za nezbytně nutné k řešení specifických zdravotních potřeb pacienta.

Bisfenol A (BPA):

Směrnice o pitné vodě (DWD) nově stanovuje povinnost analyzovat BPA v pitné vodě. Vedle bisfenolu A existují i bisfenol B a bisfenol S. Zákaz produkce bisfenolu A by znamenal náhradu jinými typy bisfenolů, které nejsou ve směrnici pro pitnou vodu uvedeny, a přitom mají obdobné toxické vlastnosti. Bisfenoly se mohou uvolňovat z některých potrubí a dalších materiálů (armatury, fitinky) za vyšších teplot (nad 65 °C). Bisfenol A je velice dobře rozpustný v tucích a velmi špatně ve vodě. Nachází se v půdě, skládkách a odpadních vodách. EurEau doporučuje monitoring nejen BPA, ale také dalších běžně známých analogů – bisfenol S, bisfenol F a bisphenol AF. Dále doporučuje eliminovat potrubí, ventily a armatury obsahující BPA a prekursorů tvorby BPA (epoxidy), zejména v instalacích teplé vody.

Nitrátová směrnice

Používání dusičnanů jako hnojiva má přímé dopady na kvalitu surové vody, a tedy i na kvalitu vody pitné. Evropská unie připravuje revizi nitrátové směrnice v kontextu používání tzv. RENURE = Recovered Nitrogen from manure, tedy hnojivých látek ze statkových hnojiv. EurEau připomínkovala tuto revizi směrnice. Zejména je nezbytné, aby byl ve směrnici kladen důraz na ochranu zdrojů surové vody ve vztahu k používání dusičnanů jako hnojiva. SOVAK ČR v této věci vydal [stanovisko](#), které je plně v souladu s EurEau. EurEau požaduje definovat jasné dopady na kvalitu surové vody, pokud by se RENURE používaly v zemědělství a dále požaduje stanovit jasné limity pro používání těchto látek. Je preferováno, aby se RENURE používal pouze jako náhražka ostatních hnojiv, nikoliv jako další přírůstek ke stávajícím hnojivům. Vývoj v přípravě směrnice bude EurEau nadále sledovat.

PFAS

Opět byla velice detailně diskutována problematika polyfluorovaných organických látek (PFAS). Některé PFAS se řadí též mezi pesticidy, resp. jejich metabolity, jedná se zejména o kyselinu trifluoroctovou (TFA), ta vzniká jako metabolit ze 47 různých pesticidů. U TFA je předpoklad, že se v surových a pitných vodách vyskytuje v největších koncentracích ze všech PFAS (odhadují se stovky ng/l). V Česku není v tuto chvíli analytická metoda pro stanovení TFA v pitných a surových vodách zavedena a nejsou k dispozici žádná data. TFA na rozdíl od současnosti nebyla v době přípravy směrnice pro pitnou vodu (DWD) součástí látek PFAS a v současnosti se odborníci z pracovní skupiny PFAS přiklání k tomu, aby TFA nebyla zahrnuta do PFAS Total. Zůstává nedořešená otázka, zda má být TFA klasifikována jako PFAS, nebo jako metabolit pesticidních látek. Je nutné pozorně sledovat vývoj v této oblasti.

Evropská komise vydala finální draft technických pokynů pro analýzu PFAS, včetně ukazatelů PFAS total (všechny PFAS) a suma PFAS (suma 20 vybraných PFAS). Tento dokument není pro členské státy závazný. Uvádí tři různé metody pro stanovení PFAS total, žádná z nich není

ideální. Existuje riziko, že předúpravou vzorku unikne TFA. Je proto doporučeno TFA stanovit zvlášť a uvádět výsledky analýz PFAS total a TFA. Může se však stát že rozdíl PFAS total a TFA bude záporný, takové výsledky by nebyly relevantní.

U TFA lze předpokládat, že koncentrace budou převyšovat limit 500 ng/l PFAS total, TFA není součástí parametru PFAS suma. Vznikne nová pracovní skupina TFA. EurEau zpracuje k TFA stanovisko.

Relevantní a nerelevantní metabolity pesticidů v surové a pitné vodě

Hlavním tématem jednání komise bylo posuzování relevantnosti a nerelevantnosti metabolitů pesticidů v surové a pitné vodě. Dotazováním jednotlivých členských států bylo zjištěno, že každý členský stát posuzuje relevantnost dle vlastních kritérií a je zcela běžné, že relevantní metabolit pesticidu v jednom členském státě je nerelevantní v jiném členském státě a uplatňují se pro daný metabolit tedy i různé limity.

Pesticidy, resp. přípravky na ochranu rostlin (POR, anglická zkratka PPP) definuje a reguluje nařízení EP a Rady 1107/2009. EFSA (European Food Safety Authority), resp. ECHA (European Chemicals Agency) mohou z vlastního podnětu nebo z podnětu jakéhokoliv členského státu znovu posuzovat škodlivost (toxicitu) jednotlivých pesticidů a jejich metabolitů. Pokud dojdou k závěru, že daný pesticid či metabolit je škodlivý (toxický), mohou zakázat výrobu, distribuci a používání tohoto pesticidu, což lze pro životní prostředí považovat za prospěšné. K takovýmto novým posuzováním nyní dochází např. pro S-metolachlor nebo dimetachlor (ISO). Při posuzování metabolitů je třeba prokázat, že jejich vlastnosti jsou odlišné od škodlivého mateřského pesticidu, resp. u metabolitů je třeba škodlivost (toxicitu) jednoznačně vyloučit, jinak je metabolit považován za stejně škodlivý jako mateřský pesticid.

Pesticidy a jejich metabolity v surové vodě:

Existuje dokument Evropské komise, generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin (European commission health and food safety directorate-general) s označením SANCO/221/2000, který má za sebou již 11. revizi (k dispozici [zde](#)). Tento dokument uvádí technické pokyny pro posuzování relevantnosti metabolitů pesticidů ve vodách a není pro členské státy závazný. Mezi členy komise EU1 nepanuje shoda, zda je třeba, aby tento dokument byl pro členské státy závazný, ani zda má či nemá být provázaný na výše uvedené nařízení č. 1107/2009, co se relevantnosti metabolitů pesticidů týká. Lze předpokládat další diskuzi na dalších jednáních EU1.

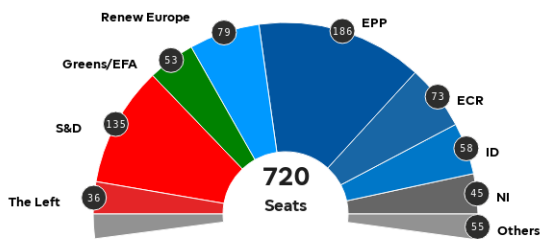
K problematice metabolitů pesticidů přispěla minulá prezidentka EurEau prezentací, kde se zamýšlela nad budoucími aspekty zařazení metabolitů pesticidů (relevantní X nerelevantní). Uvedla také, že je nutná spolupráce mezi EurEau a CropLife Europe (Sdružení výrobců pesticidů) na řešení tohoto problému s DG ENV / DG SA NTE. Zhruba 12 % schválených účinných POR patří do skupiny PFAS. Významným metabolitem je TFA, Belgie považuje TFA za

relevantní metabolit. Je nutná diskuse a sjednocení stanoviska mezi všemi zúčastněnými stranami.

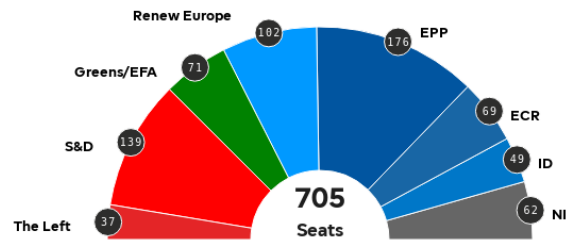
Informace sekretariátu EurEau (Sébastien Mouret, sekretariát EurEau)

Členům EU 1 byly poskytnuty informace sekretariátu EurEau. Jedním z hlavních témat byly evropské volby a nové složení evropských orgánů. Jaký bude dopad na ochranu životního prostředí?

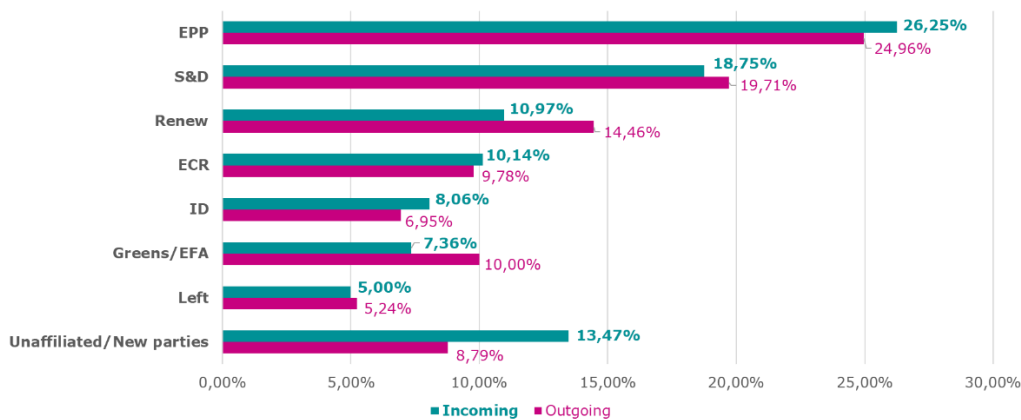
European Parliament 2024-2029
Provisional results

European Parliament 2019-2024
Outgoing Parliament

Percentage of seats: before & after

Pro příští mandát Evropské komise není životní prostředí a voda v členských státech Evropské unie prioritou. EurEau se chce zaměřit na zajišťování bezpečné pitné vody a její odolnou dodávku spotřebitelům a také se chce zaměřit na roli vody ve společnosti.

Nová směrnice na čištění odpadních vod (UWWTD) již byla předchozím EP schválena. Sebastien Mouret prezentoval priority EurEau v nadcházejícím období.

Nejdůležitější prioritní témata:

- Rámcová směrnice o vodě / NEK / směrnice o podzemní vodě
- Legislativa léčiv (Společný projekt s farmaceutickým průmyslem byl pozastaven kvůli porušení důvěry.)
- Zjištění agentury ECHA a omezení pro výrobu a použití PFAS
- Nařízení o pesticidech (Plenární zasedání EP zamítlo návrh Komise, nedošlo k žádné dohodě v Radě EU; Komise stáhla svůj návrh (jde o vzácnou událost)
- Směrnice o průmyslových emisích

Dále následují témata: legislativa související se směrnicí o pitné vodě, nařízení o plastových peletách, směrnice o dusičnanech, směrnice o kalcích z čistíren odpadních vod. Předmětem zájmu EurEau je také legislativa týkající se Regulace hnojiv, Označení a ekodesign pro textilie, BPA ve styku s potravinami, Taxonomie, směrnice INSPIRE. V neposlední řadě byly EU1 poskytnuty aktuální informace týkající se komunikace. Připravuje se zpráva za rok 2023. EurEau se chystá v květnu 2025 oslavit 50. výročí vzniku.

Členové EU1 byli požádáni o vyplnění průzkumu, který se týkal pěti nejdůležitějších indikátorů v souvislosti s pitnou vodou, kterým by se měli věnovat tvůrci politiky.

Ing. Radka Hušková, Pražské vodovody a kanalizace, a.s.

předsedkyně odborné komise laboratoří SOVAK ČR

Ing. Václav Hošek, Energie AG Kolín, a.s.

provozní ředitel divize VODA

Zástupci SOVAK ČR v EurEau